

Bemærkninger til forslaget

I folketingssamlingen 1991-92 stillede SF et forslag til folketingsbeslutning om uafhængig vurdering af forslag til traktat om Den Europæiske Union (nr. B 77 af Gade (SF) m.fl. fremsat den 10. marts 1992, se Folketingstidende 1991-92, FF sp. 7774 og Tillæg A sp. 5931).

SF foreslog dengang, at »Folketinget opfordrer regeringen til at anmode uafhængige juridiske eksperter om at lade udarbejde et responsum om forholdet mellem forslag til traktat om Den Europæiske Union og den danske grundlov«.

Efter Enhedslistens opfattelse burde et flertal i Folketinget dengang have lyttet til SF og sørget for, at der blev gennemført en sådan undersøgelse.

Nu efterprøver domstolene, om Maastricht-Traktaten er forenelig med den danske grundlov.

Det er forslagsstillernes forhåbning, at et flertal i Folketinget vil være med til at sikre, at fejlen fra 1992 og 1993 ikke gentages. Dengang blev der afholdt to folkeafstemninger (2. juni 1992 og 18. maj 1993), uden at vælgerne havde mulighed for at læse uafhængige eksperters bedømmelse af grundlovsproblemet.

Enhedslisten anmodede i et brev af 8. marts 1993 til udenrigsministeren om, at regeringen imødekommer SF's krav fra foråret 1992 om at lade uafhængige eksperter udtale sig om omfanget af suverænitetsafgivelse.

I Sverige lod man i 1993 en grundlovskommission tage stilling til forholdet mellem Unionstraktaten og den svenske grundlov.

En kommende Maastricht-II-Traktat vil med stor sikkerhed indeholde endnu større grundlovsproblemer end den nuværende Maastricht-Traktat. Bl.a. vil der blive tale om at give EU øgede beføjelser på en række områder. Samtidig vil de eksisterende grundlovsproblemer med bl.a. artikel 235 blive videreført i en ny traktat.

Hvis det ved den verserende retssag om forholdet mellem den nuværende Maastricht-Traktat og grundloven viser sig, at grundlovens § 20 er overtrådt i forbindelse med Maastricht-Traktaten og tidligere indgåede traktater med EF, så vil dette jo i endnu højere grad være tilfældet med en ny traktat.

Blandt de nye grundlovsproblemer, som rejser sig i forbindelse med Maastricht-II-Traktaten kan flere meget alvorlige spørgsmål allerede nu identificeres:

1) I forbindelse med det tysk-franske forslag om fleksibilitet eller såkaldt udvidet samarbejde vil der opstå et grundlæggende problem i forhold til den danske grundlov. Hvis der i Traktaten indbygges regler, som gør det muligt enten ved enstemmighed eller ved flertalsbeslutninger at vedtage nye områder, hvor Unionen får beføjelser, men hvor ikke alle medlemsstater deltager fra starten, så vil dette indebære, at der tages stilling til konkret overførsel af beføjelser fra medlemslande til Unionen. Dette kan handle om regulære suverænitetsoverdragelser.

Hvis Danmark i en konkret sag er med til at godkende et udvidet samarbejde efter en ny traktatprocedure om fleksibilitet, så behøver Danmark ikke i første omgang selv at deltage i det pågældende udvidede samarbejde. Al erfaring viser imidlertid, at danske regeringer har ringe modstandskraft og derfor før eller siden vil forsøge at få Danmark med i sådan et udvidet samarbejde. Spørgsmålet er så, om dette kan ske ved en simpel beslutning i Folketinget, eller om det må betragtes som et traktatsspørgsmål, der skal behandles efter reglerne enten i grundlovens § 19, 20 eller 88. Efter forslagsstillernes opfattelse kan det naturligvis ikke godkendes, at en traktatbestemmelse om fleksibilitetsprocedure bliver en smutvej for danske regeringer til at omgå grundlovens bestemmelser om suverænitetsoverdragelse. Man kan imidlertid frygte, at dette vil blive tilfældet, især hvis der ikke i de kommende traktatbestemmelser om fleksibilitet indbygges regler om, at de enkelte medlemsstaters forfatninger skal respekteres. Dette problem løses ikke, ved at fleksibilitet skal vedtages ved enstemmighed. Enstemmighed forhindrer jo ikke, at en dansk regering stemmer ja til et udvidet samarbejde og dernæst siden hen indlemmer Danmark i et sådant samarbejde uden at skele til grundlovens regler om suverænitetsoverdragelse.

2) Spørgsmålet om Unionen som juridisk person. Hvis Unionen udstyres med status som juridisk person, vil der være tale om at overføre suverænitet i